

Datum
2018-04-03

Dnr
20-2018
Ert Dnr
M2017/03247/R

Mottagare
Miljö- och energidepartementet

Handläggare
Klara Eklund
Enheten för miljöövervakning
klara.eklund@havochvatten.se

Direkt
010-698 60 98

Yttrande över Naturvårdsverkets förslag till genomförande av EU's takdirektiv M2017/03247/R

Sammanfattning

Havs- och vattenmyndigheten tillstyrker Naturvårdsverkets förslag till genomförande av takdirektivet och nationellt luftvårdsprogram.

Havs- och vattenmyndighetens inställning

Havs- och vattenmyndigheten tillstyrker Naturvårdsverkets förslag till genomförande av takdirektivet och nationellt luftvårdsprogram. Havs- och vattenmyndigheten berörs av den del av förslaget som behandlar genomförande av takdirektivet avseende det nya kravet om övervakning och rapportering av ekosystemeffekter.

I arbetet med att ta fram förslaget har Havs- och vattenmyndigheten bidragit med underlag och bedömer tillsammans med Naturvårdsverket att nuvarande miljöövervakning i stort redan uppfyller minimikraven för övervakning av ekosystemeffekter. Relevanta övervakningsprogram för sötvattenshabitat i Sverige är omdrevsstationer sjöar, trendstationer sjöar och trendstationer vattendrag.

Enligt förslaget till ny förordning 8 §, ska Naturvårdsverket tillsammans med Havs- och vattenmyndigheten ansvara för att övervakning av olika ekosystemeffekter utförs inom respektive miljöövervakningsprogram för områdena luft, skog och vatten. Havs- och vattenmyndigheten ska också enligt 9 § i god tid tillhandahålla Naturvårdsverket med de uppgifter som behövs för att uppfylla krav på rapportering.

Naturvårdsverket uppskattar grovt att konsekvenserna för Havs- och vattenmyndigheten innebär ett utökat behov av 1-2 personveckor per rapporteringsår för sammanställning av data från programområde sötvatten. Förslaget innebär även deltagande i en nationell expertgrupp och kan innebära vissa tillägg till de avtal som Havs- och vattenmyndigheten har med utförare av övervakningsprogrammen.

Direktivets bestämmelser anger att övervakning av negativa effekter på ekosystem ska baseras på ett nätverk av stationer som är representativa för landets sötvattenshabitat, naturliga livsmiljöer, delvis naturliga livsmiljöer och typer av skogsekosystem. Havs- och vattenmyndigheten bedömer att övervakning av luftutsläppens ekosystemeffekter behöver bidra till ökad förståelse för bakomliggande kemiska, fysikaliska och biologiska processer. Övervakning av ekosystemeffekter i sötvattenshabitat bör ha en tydlig koppling till motsvarande övervakning i andra närliggande vattenmiljöer såsom kustvattenshabitat och grundvattenberoende ekosystem.

Beskrivning av ärendet

Förslaget har tagits fram som ett led i arbetet med det svenska genomförandet av direktiv (EU) 2016/2284 om minskning av utsläpp av vissa luftföroreningar. Det nya takt direktivet är mer detaljerat än det föregående och därför föreslår Naturvårdsverket att befintlig förordning upphävs och ersätts av en ny och mer detaljerad förordning. De nationella utsläppstaken avseende vissa luftföroreningar (PM_{2,5}, NMVOC, NH₃, NO_x och SO₂) omfattas inte av förslaget, då dessa redan är bindande för Sverige. Nya utsläppsåtaganden har satts upp för år 2020 och 2030.

Förslaget omfattar uppföljning, övervakning och rapportering av föroreningsbelastning avseende vissa luftföroreningar. En nyhet i direktivet är att det införs ett rapporteringskrav för miljöövervakning av ekosystemeffekter samt nationella luftvårdsprogram som visar hur länderna planerar att fullfölja sina åtaganden.

Direktivets långsiktiga mål omfattar att minska på effekter såsom övergödning, försurning, skog- och jordbruksskador och effekter av marknära ozon. Därmed finns behov av att övervaka ekosystemeffekter för att följa och utvärdera de utsläppsminskningar som följer av direktivet. För att säkerställa att Europas ekosystem inte påverkas negativt behövs ett övervakningsnätverk som beskriver dagens miljötillstånd och förutser framtida förändringar i terrestra och akvatiska system.

Luftföroreningar som är relevanta i detta sammanhang är SO_x, NO_x, NH₃ och ozon då dessa i olika grad bidrar till försurning, övergödning, ozonskador och utarmning av biologisk mångfald. Denna miljöövervakning ska kunna samordnas med andra existerande miljöövervakningsprogram som följer av åtaganden inom andra relaterade EU-direktiv och FNs luftvårdskonvention.

I direktivets bestämmelser anges att

- Övervakning av negativa effekter på ekosystem ska baseras på ett nätverk av stationer som är representativa för landets sötvattenshabitat,

naturliga livsmiljöer, delvis naturliga livsmiljöer och typer av skogsekosystem.

- Miljöövervakningen ska utformas på ett kostnadseffektivt och med ett riskbaserat tillvägagångssätt.
- Placering av övervakningsstationerna och de tillhörande indikatorerna som används för att övervaka effekterna av luftföroreningar ska rapporteras till kommissionen och Europeiska miljöbyrån senast den 1 juli 2018 och därefter vart fjärde år.

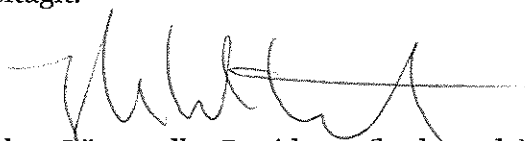
De övervakningsuppgifter som tas fram ska också rapporteras in senast den 1 juli 2019 och därefter vart fjärde år.

Motivering

I arbetet med att ta fram förslaget har Havs- och vattenmyndigheten bidragit med underlag och bedömer tillsammans med Naturvårdsverket att nuvarande miljöövervakning i stort redan uppfyller minimikraven för övervakning av ekosystemeffekter.

Havs- och vattenmyndigheten instämmer i Naturvårdsverkets konsekvensanalys avseende förslagets övervaknings- och rapporteringsåtaganden.

Beslut om detta yttrande har fattats av biträdande generaldirektör Johan Löwenadler Davidsson efter föredragning av utredaren Klara Eklund. I den slutliga handläggningen av ärendet har även enhetschefen Mikael Krysell deltagit.

Johan Löwenadler Davidsson (beslutande)

Klara Eklund (föredragande)

Bilagor:

-

Kopia till:

m.registrator@regeringskansliet.se

Diariet